

Gymnázium Jana Blahoslava a Střední pedagogická škola, Přerov, Denisova 3

PSC 750 02, tel.: +420 581 291 203, datová schránka: vsxji6e

www.gjb-spgs.cz; e-mail: info@gjb-spgs.cz

Preventivní program školy

Základní údaje

Název organizace: Gymnázium Jana Blahoslava a Střední pedagogická škola

Adresa školy: Přerov, Denisova 3

Zřizovatel: Olomoucký kraj

Ředitelka školy: Mgr. Romana Studýnková, tel. 581 291 200

Zástupkyně ředitelky pro GJB: Mgr. Pavla Kadaníková, tel. 581 291 231

Zástupkyně ředitelky pro SPgŠ: Mgr. Lenka Kreplová, tel. 581 291 207

Metodička prevence: Mgr. Alena Chmelová, tel. 581 291 234

Program minimální prevence rizikového chování

Preventivní program školy (PPŠ) stanovuje hlavní úkoly a cíle preventivních opatření Gymnázia Jana Blahoslava a Střední pedagogické školy, Přerov, Denisova 3 (GJB a SPgŠ). Je nedílnou součástí školních osnov a školních vzdělávacích programů, života celé školy a stává se součástí školní kultury. Při realizaci je důležitá koncepčnost a soustavné působení na žáka. Je základním nástrojem prevence rizikového chování. Výchova ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnutí závažných situací je standardní součástí výchovně vzdělávacího procesu. Nárůst rizikového chování v populaci dětí a mládeže školního věku se stává celospolečenským problémem. Preventivní program školy má pomoci vytvořit pracovníkům školy podnětné prostředí pro výchovu a směřování studentů ke zdravému životnímu stylu. Hlavním cílem PPŠ je dlouhodobé a komplexní působení na třídní kolektivy, i na jednotlivého žáka, dbát na přívětivé klima, rozvoj tolerance (sexuální, genderové, náboženské) a respektu mezi žáky, akceptovat menšiny, důsledně prověřovat každé podezření na obtěžování a bezodkladně, pečlivě a odborně je řešit. Pomáhá podchytit problémové žáky a pomoci jim v řešení jejich chování tak, aby nedocházelo k vyhocení konfliktních situací a k narušování optimálního klimatu ve třídě. PPŠ má eliminovat škodlivé jevy současné společnosti, jakými jsou závislosti fyzické i psychické, nezdravé mezilidské vztahy, v neposlední řadě pak i pomáhat v oblasti prevence vzniku psychických poruch vznikajících na základě působení výše uvedených negativních jevů.

Pojmem *prevence* rozumíme všechna opatření směřující k předcházení a minimalizace jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Prevencí může být jakýkoliv typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky.

Všeobecná primární prevence – zaměřuje se na běžnou populaci dětí a mládeže, zohledňuje pouze věková kritéria;

Selektivní primární prevence – zaměřuje se na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování a jsou většinou více ohrožené než jiné skupiny populace;

Indikovaná primární prevence – je zaměřena na jedince, u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování.

Pojem *rizikové chování* zahrnuje rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince a/nebo ohrožují jeho sociální okolí. Rizikové chování představuje různé typy chování, které se pohybují na škále od extrémních projevů chování „běžného“ (např. provozování adrenalinových sportů) až po projevy chování na hranici patologie (např. nadměrné užívání alkoholu, cigaret, kofeinu či nelegálních drog, násilí).

Výchovné úsilí školy vede k takovému působení na žáky, aby v nich byly upevněny pozitivní vlastnosti a návyky, které jim pomohou v krizových chvílích života přijmout nejvhodnější řešení vzniklé situace. Cílem tedy je, ve spolupráci s rodinou, vychovat člověka schopného samostatných rozhodnutí, zodpovědného, který si přeje dobro lidí kolem sebe, podílejícího se na tvorbě prostředí a životních podmínek, integrovaného, se schopnostmi týmové práce schopného vstupovat do pevných životních a rodinných vztahů.

Preventivní program GJB a SPgŠ je vypracováván vždy na příslušný školní rok (krátkodobé cíle primární prevence) a je součástí výchovně vzdělávacího programu školy. Odráží specifikace školy a vždy vychází z aktuální situace na škole a reflektuje evaluaci průběhu předchozího období (školního roku). Preventivní program vypracovává školní metodik prevence v úzké spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky za podpory vedení školy. Metodik prevence průběžně vyhodnocuje preventivní strategii školy a vypracovává závěrečnou evaluační zprávu za příslušný školní rok. Tato zpráva je součástí výroční zprávy školy. PPŠ je otevřený dokument, na základě výsledků evaluace je každý rok aktualizován a přizpůsoben potřebám školy.

Hlavní východiska pro zpracování preventivního programu školy

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027 a Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021.
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027.
- Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016–2021.
- Krajský plán primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2019–2022.

- Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2019–22.

ZÁKONY

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, nabývá účinnosti dnem 1. října 2020, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 6, 81 a 83, které nabývají účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení. Ustanovení části první čl. I bodu 12 pozbývá platnosti dnem 30. září 2025.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách.
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek – „Tabákový Zákon“.
- Zákon č. 422/2003 Sb. o sociální potřebnosti – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách (novela zákona č. 482/1991 Sb.).
- Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí (více o ohlašovací povinnosti školy).
- Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.
- Vyhláška č. 248/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 412/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systémem pedagogických pracovníků.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j.: MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních (č.j.: MŠMT 21291/2010-28) + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování:
 1. návykové látky

2. rizikové chování v dopravě
 3. poruchy příjmu potravy
 4. alkohol
 5. syndrom CAN
 6. školní šikanování
 7. kyberšikana
 8. homofonie
 9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
 10. vandalismus
 11. záškoláctví
 12. krádeže
 13. tabák
 14. krizové situace spojené s násilím
 15. netolismus
 16. sebepoškozování
 17. nová náboženská hnutí
 18. rizikové sexuální chování
 19. příslušnost k subkulturám
 20. domácí násilí
 21. hazardní hraní
 22. dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: 14423/99-22).
 - Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013).
 - Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10194/2002–14).
Související normy: *Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny – platné znění od 1. 1. 2015 – více o ohlašovací povinnosti školy).*
 - Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, (č.j.: 25884/2003-24).
Související norma: *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1. 6. 2015*
 - Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č.j.: 37 014/2005-25)

Atmosféra školy a hlavní cíl programu

Všichni pracovníci školy se snaží vytvářet prostředí založené na vzájemné důvěře a úctě. Je posilováno sebevědomí žáků. Žáci jsou prostřednictvím třídních učitelů seznámeni se svými právy a povinnostmi zakotvenými ve školním řádu. Studentský parlament je nástroj žáků sloužící k rovnoprávné komunikaci s vedením školy a k prosazování oprávněných požadavků. Žáci se podílejí na vytváření příjemného prostředí, na udržování pořádku, na reprezentaci školy a jsou vedeni ke spoluzodpovědnosti. Žáci mohou využít služeb školního psychologa. Rodiče nezletilých žáků byli o této možnosti informováni prostřednictvím třídních učitelů. Metodik prevence má pro žáky i jejich rodiče stanovené konzultační hodiny (je možné domluvit i jiný termín). Třídní učitelé jsou požádáni, aby tuto informaci sdělili rodičům na třídních schůzkách. V letošním školním roce se chceme zaměřit na vztahy ve třídě, ojedinělá záškoláctví a prevenci výskytu šikany v jednotlivých třídách. Za velmi důležitou součást preventivního působení považujeme prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek, vést je k stanovování si reálných cílů, bojovat proti nudě, bez pomoci návykových látek, bez rizikových forem chování. Dílčím cílem našeho programu je také motivovat učitele k aktivnímu zapojení se do realizace programu v třídnických hodinách, ve svých vyučovacích hodinách i na neformální bázi při komunikaci se žáky, ke spolupráci s kolegy a k vzájemné informovanosti o chování žáků. Zkušenosti dokazují, že pokud skupina ve třídě funguje dobře, mezi žáky jsou dobré mezilidské vztahy a vytvářejí se mezi nimi bližší pouta na bázi kamarádství a přátelství, skupina je pak schopna svého člena v případě jeho problémů podpořit a pomoci mu nalézt řešení obtížné situace. Proto se jako jeden ze základních způsobů prevence jeví právě podpora dobrého fungování jedinců v třídním kolektivu i třídy jako celku. Naším cílem je podpořit vlivy, které dobré fungování kolektivu umožní. Celé úsilí směřuje k formování vyrovnaných osobností v kolektivu se schopností samostatného uvažování, rozhodování a aktivního přístupu k řešení problémů. Na úrovni celého kolektivu se pak tyto aktivity projeví v podobě vzájemného respektu, zájmu o druhé a celkově pozitivního klimatu ve třídě. Příímým důsledkem realizovaných programů je tedy účinná primární drogová prevence a snížení pravděpodobnosti vzniku šikany.

Zaměření minimálního preventivního programu

Uplatňovat strategii prevence rizikového chování a zároveň respektovat věk i osobní zvláštnosti žáků. Věnovat pozornost včasnému odhalování specifických poruch učení. Věnovat individuální péči žákům s výchovnými problémy i žákům talentovaným. Vychovávat ke zdravému životnímu stylu, učit základy etické i právní výchovy. Informovat o poradenských možnostech na škole i mimo školu, konzultační hodiny metodika prevence a výchovných poradců. Aktuálně řešit jednotlivé případy problémového jednání ve spolupráci s výchovným poradcem, vedením školy, rodiči. Pravidelně spolupracovat s odborníky. Využívat literaturu. Znat postup po zjištění užívání návykových látek.

Vědomosti

Žáci by v rámci výuky měli získat základní znalosti v oblasti rizikového chování, aby si mohli vytvářet vlastní postoje. Je vhodné, aby vyučující do výuky zapojovali i diskuzi, aby si žáci

zvykli utvářet vlastní názory, aby pasivně nepřejímali to, co je jim předkládáno, a aby přijatá rozhodnutí byla jejich osobní volbou. Škola zprostředkuje solidní základy vědecky orientovaného vzdělání a snaží se ve své výchovné funkci o všestranný rozvoj osobnosti. Je přípravou na studium na všech typech vysokých škol. Po zkušenostech z let minulých a na základě analýzy současného stavu ve škole je naším cílem především předcházet výskytu rizikového chování u žáků naší školy. V letošním školním roce se chceme zaměřit zejména na ožehavá témata naší školy, což je prevence zneužití návykových látek, zejména tabákových výrobků a marihuany, záškoláctví a prevence výskytu šikany v jednotlivých třídách.

Škola nabízí také nadstandardně širokou nabídku volnočasových aktivit pro nadané žáky i pro žáky ohrožené školním neúspěchem.

Začlenění problematiky prevence rizikového chování do povinné výuky

Jednotlivá témata se budou po celý školní rok průběžně prolínat všemi předměty a všemi ročníky. Jsou začleněna do tematických plánů všech vyučujících, kteří jsou povinni respektovat preventivní strategii školy. Činnost se orientuje na to, aby si žáci osvojili dovednosti přiměřené mezilidské komunikace a společenského styku. Jednotlivé otázky jsou začleněny do tematických plánů všech vyučujících. Je kladen důraz na pěstování vzájemných vztahů v kolektivu, ve skupině, schopnost empatie, důraz na citovou výchovu, na schopnost samostatně myslet, argumentovat, na tvořivost, otázky rasové nenávisti, na xenofobii, šikany, záškoláctví. Chceme u žáků rozvíjet sociální, osobnostní a komunikativní dovednosti. Formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice a dělat rozhodnutí. Cílem preventivního působení je rozvíjet zdravou sebedůvěru, zvládat zátěžové situace ve škole i v rodině, získávat návyky zdravého životního stylu, uvědomit si svoji právní odpovědnost, znát svá základní práva a povinnosti, být schopen posoudit důsledky svého chování, uvědomit si důležitost lidské společnosti pro člověka, rozvíjet schopnost čelit sociálnímu tlaku, získat pozitivní životní motivaci, uvědomit si rizika užívání alkoholu, uklidňujících prášků a jiných návykových látek.

Všichni studenti se dnes potýkají s výzvou, kterou představuje distanční výuka. Žáci mají povinnost se distanční formy vzdělávání účastnit. Vzdělávání distančním způsobem může probíhat formou on-line či off-line výuky. Škola vždy přizpůsobí distanční výuku jak individuálním podmínkám jednotlivých žáků, tak také personálním a technickým možnostem školy. Cílem je, aby nikdo nezůstal mimo systém a každý pracoval přiměřeně svým možnostem a podmínkám.

Škola má předem určenou techniku, která v případě přechodu na vzdělávání distančním způsobem může být zapůjčena žákům, kteří ji potřebují. Zápůjčka techniky je řešena smlouvou o výpůjčce. GJB a SPgŠ se snaží vykonávat maximum možného pro efektivní zajištění vzdělávacího procesu i v mimořádných podmínkách.

Povinnost distanční výuky je zakotvena ve Školním řádu ad G) – Distanční formy výuky.

Přehled preventivních aktivit

- Stanovení konzultačních hodin školního metodika prevence (aktuální rozpis konzultačních hodin je uveden na webových stránkách školy).

- Seznámení žáků s PPS – na třídnických hodinách, které jsou zapsány do třídní knihy.
- Možnost využití schránky důvěry (G – umístěna u kanceláře školy vedle kabinetu ČJ, SPgŠ – pod schodištěm do suterénu, naproti tělocvičně).
- Spolupráce třídních učitelů, rodičů, se školním metodikem prevence v oblasti sociálně patologických jevů a zdravého životního stylu.
- Konkrétní přístupy k problémovým žákům – individuální pohovory se žáky, spolupráce s krizovými centry a PPP.
- Zapojení do primárně preventivního programu města Přerova.
- Všichni žáci mají možnost během studia absolvovat jednotlivé akce, které jsou pořádány podle celoročního plánu školy a podle konkrétní aktuální nabídky.
- Návštěva divadelního představení (dle možností všechny třídy).
- Školní výlety a exkurze.
- Naučné zájezdy.
- Kulturní akce pořádané školou (Jarní koncert, Vánoční jarmark, Salon, Literární kavárna, apod.).
- Návštěva specializovaných zařízení v rámci pedagogické praxe.
- Sportovní den.
- Nacvičení divadelního představení pro mateřské školy.
- Účast na akcích pořádaných Střediskem volného času ATLAS a BIOS v Přerově.
- Lyžařské a sportovní kurzy.

Harmonogram jednorázových aktivit

Listopad: beseda s kurátorkami Oddělení sociálně právní ochrany dětí Magistrátu města Přerova, žáci tercie a primy.

exkurze na Okresní soud v Přerově, třetí ročníky.

Prosinec: Trestní odpovědnost dětí a mládeže, přednáška Městské policie Přerov, žáci prvních ročníků a kvinty, exkurze na Okresní soud v Přerově.

Leden: prožitkový seminář pořádaný olomouckým Sdružením D, problematika šikany, žáci třetích ročníků.

Únor: Prožitkový seminář pořádaný olomouckým Sdružením D, problematika drog, žáci druhých ročníků.

Duben: Beseda s příslušníky Městské policie Přerov Trestní odpovědnost mladistvých, kvarta.

Květen: Exkurze na Úřad práce, druhé ročníky gymnázia, třetí ročníky pedagogické školy, žáci kvarty.

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho učitelé, žáci, rodiče, odborníci. Jeho efektivitu je možno zjistit mnohdy, až žáci opustí školu a dokáží, že se umí uplatnit v konkurenční společnosti svých vrstevníků bez různých „berliček“. Je velice těžké měřit efekt našeho preventivního působení bez pozdějších informací o žácích. Každý žák má jiné životní zkušenosti a působí a platí na něho něco jiného. Program je sestaven a realizován tak, aby respektoval i tato fakta. Naší snahou a přáním je co nejvíce žáků vybavit schopností, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se bezohledným negativním psychologickým vlivům a nátlakům nejrůznějších part, sekt i jednotlivců, všem návykovým látkám a rizikovému chování v celé šíři.

Garant programu: ředitelka školy Mgr. Romana Studýnková

Školní metodik prevence: Mgr. Alena Chmelová

V Přerově 27. října 2020